

Roomalaiskirjeen selitys 15**Room. 6:20–7:25****Savonlinnan Tuomiokirkko, 20.2.2013****Vapaus lain orjuudesta**

Olemme käsitelleet Paavalin Roomalaiskirjettä. Paavali on esittänyt pääasiat opetuksestaan siitä, kuinka ihmisestä tulee Jumalalle kelpaava. Se tapahtuu, kun ihminen uskoo Jeesukseen ja hänen tekemäänsä sovitukseen.

Jeesus ei ole meille ainoastaan syntiemme sovittaja. Hän on Paavalin mukaan edustajamme muullakin tavalla. Jopa niin vahvasti, että kun hän kuoli ristillä meidän edestämme, niin mekin hänessä kuolimme. Kasteessa tämä tosiasia annetaan meille omaksi ja se toteutuu meissä, kun uskomme sen. Siksi Kristuksen kuolema on vapauttanut meidät synnin tekemisen vallasta. Kasteessamme meidät nimittäin liitettiin myös Kristuksen ylösnousemiseen kuolleista.

Viimeksi jäimme kohtaan, jossa Paavali miettii seuraavaa: Jos pelastus on yksin armosta, eikö silloin kristitty ole vapaa tekemään syntiä iloisin mielin? Kaikenhan saa kuitenkin armosta anteeksi. Hänen vastauksensa on: Ei missään tapauksessa! Jos tottelette synnin valtaa itsessänne, te olette synnin palvelijoita.

Syntiä ei pidä tietien tahtoen tehdä

Nyt hän jatkaa samaa teemaa:

Kun olitte synnin orjia, ette voineet palvella vanhurskautta. Minkä sadon te siitä korjasitte? Kaikkea sellaista mitä nyt häpeätte, sillä sen loppuna on kuolema. Mutta kun nyt olette päässeet vapaiksi synnistä ja tulleet Jumalan palvelijoiksi, te korjaatte satona pyhityksen ja saatte lopuksi ikuisen elämän. (Room. 6:20–22)

Kristityn ei siis kannata jatkaa hyvillä mielin tietoista synnin tekemistä. Sellaista meidän elämämme oli ennen, kun elimme vailla uskoa Jeesukseen. Mutta nyt meidät on kasteen ja uskon kautta liitetty Jeesukseen, hänen kuolemaansa ja ylösnousemukseensa. Siksi me elämme uutta elämää. Se pyhittää meitä yhä enemmän. Lopulta pääsemme ikuisen elämään taivaassa.

Pyhityksestä

Mitä on tuo pyhitys, josta Paavali sanoo ”te korjaatte satona pyhityksen”?

Se on yhä syvenevää synnin ja armon tuntoa. Pyhitys on sitä, että hengellinen elämä syvenee meissä. Sen seurauksena näemme itsessämme syntiä ja itsekkyyttä sellaisissakin asioissa, joista ennen ajattelimme, että minähän olenkin ihan pätevä tyyppi. Mutta pyhityksessä se ei johda epätoivoon, vaan sen seurauksena ihminen alkaa tarvita Jumalan armoa entistä enemmän, kun ei enää pärjääkään omilla eväillään.

Samalla pyhitykseen kuuluu entistä aidompi ja syvempi lähimmäisen rakastaminen, myös käytännön teoissa ja tekemättä jättämisissä. Pyhitys on esimerkiksi sitä, että jääkin sanomatta se paha ja ilkeä sana, jonka normaali ihminen aiheestakin sanoisi jotain tyyppiä vastaan, joka loukkaa oikeuksiani.

Synnin palkka on kuolema, mutta Jumalan armolahja on iankaikkinen elämä
Kristuksessa Jeesuksessa, meidän Herrassamme (Room 6:23)

Tässä on eräänlainen välitilinpäätös siitä, että saako kristitty tehdä tietoisesti syntiä sen perusteella, että hänet on vapautettu Jumalan laista ja pelastettu pelkän uskon perusteella, Kristuksen tähden, yksin armosta. Välitilinpäätös sanoo, että syntiä ei saa tehdä. Jos tekee, kuolee. Onneksi on kuitenkin olemassa Jumalan armo ja lahja Jeesuksessa. Se pelastaa synnin ja kuoleman vallasta. Se, joka pitää kiinni tuosta kuolemasta pelastavasta asiasta, sen pitäisi välttää heittäytymästä takaisin synnin tekemisen ja kuoleman valtaan.

Jumalan laki hallitsee jokaista ihmistä

Seuraavaksi Paavali alkaa käsitellä uudelta kantilta Jumalan lain tematiikkaa. Siitähän edellisessäkin jaksossa on ollut kyse. Paavalihan on miettinyt sitä, että jos Jumalan laki kerran ei ole tie pelastukseen ja olemme siitä vapaat, niin johtaako se vapaaseen synnin tekemiseen. Totesimme, että ei saa johtaa. Jumalan lakia siis kuitenkin tarvitaan. Mikä tuon Jumalan lain asema oikein on uskonelämässä?

Veljet, tähän tunnette lain ja tiedätte, että laki hallitsee ihmistä niin kauan kuin hän elää. Laki sitoo naimisissa olevan naisen mieheensä niin kauan kuin tämä on elossa. Mutta jos mies kuolee, nainen vapautuu siitä laista, joka satoi hänet mieheen. Jos hän miehensä eläessä antautuu toiselle miehelle, hän on aviorikkoja. Mutta miehensä kuoltua hän on vapaa lain määräyksestä eikä tee aviorikosta, jos menee naimisiin toisen miehen kanssa. Samoin on teidän laitanne, veljeni. Kristuksen kuolemassa te hänen ruumiinsa jäsenenä olette kuolleet vapaiksi laista ja kuulutte nyt toiselle, hänelle joka on herätetty kuolleista (Room. 7:1–4)

Jumalan laki hallitsee ihmistä niin kauan kuin hän elää. Jumala on jokaisen ihmisen Luoja. Hän on antanut lakinsa elämän käyttöohjeeksi, että eläisimme oikein emmekä rikkoisi Jumalaa, lähimmäistä tai itseämme vastaan. Koska Jumalan laki on elämämme Luojan ja Ylläpitäjän antama, ihminen ei voi vapautua siitä, ei koko elämänsä aikana, ei vaikka minne menisi. Siksi, Jumalan lain rikkominen saattaa ihmisen syylliseksi. Ja lisäksi eriasteisen turmeluksen valtaan. Onhan rikos Jumalan lakia vastaan myös rikos elämää ja hyvää ihmisyyttä vastaan. Siksi esim. 7. käskyn rikkoja rikkoo paitsi toisen omistusoikeutta vastaan, myös itseään vastaan. Hän ei enää voi seistä pystypäin ja rehellisenä ja vastuullisena yhteiskunnan jäsenenä. Hän on varas, syyllinen yhteisön edessä ja syyllinen käskyn antajan eli Jumalan edessä.

Paavali käyttää vertauksena lain hallintavallasta avioliiton sitovuutta. Avioliitto on solmittu eliniäksi. Vasta kun mies kuolee, on vaimo vapaa menemään naimisiin jonkun toisen miehen kanssa.

Jumalan laista vapautuu kuolemassa

Vastaavalla tavalla ihminen vapautuu Jumalan lain vallasta kuoleman kautta. Paavalin mukaan tuo vapauttava kuolema on tapahtunut Jeesuksen ristinkuolemassa. Meidät, Jeesuksen omiksi kastetut ihmiset, meidät on liitetty Jeesukseen niin vahvasti, että me olemme kuolleet hänen kanssaan. Se tapahtui silloin, kun hänet teloitettiin ristillä.

Tuossa Jeesuksen kuolemassa mekin kuolimme. Kasteemme vaikuttaa sen. Tämän kuoleman johdosta me olemme nyt vapautetut Jumalan laista. Siksi meidän ei tarvitse elää Jumalan lain syytösten alaisina. Eikä meidän tarvitse yrittää ansaita Jumalalle kelpaamista siten, että yritämme pitää lain käskyt.

Me kuulumme ”toiselle”. Tuo toinen on Kristus, kuolleista herätetty Jumalan Poika. Koska kuulumme hänelle, me voimme elää uutta elämää ja uutta jumalasuhdetta, sellaista, joka ei enää perustu Jumalan käskyjen avulla hankittuun vanhurskauteen.

Jumalan laki aiheuttaa syntisiä himoja

Tämä on tärkeää seuraavasta syystä:

Näin me kannamme hedelmää Jumalalle. Silloin kun vielä olimme turmeltuneen luontomme vallassa, ruumiissamme vaikuttivat lain herättämät syntiset himot ja me kannoimme hedelmää kuolemalle. Mutta kun nyt olemme kuolleet pois siitä, mikä piti meitä vallassaan, olemme päässeet vapaiksi laista. Nyt palvelemme Jumalaa uudella tavalla, Hengen mukaan, emme enää vanhalla tavalla, lain kirjaimen orjina (Room. 7:4–6)

Jos me olisimme tavallisia, luontaisia ihmisiä, silloin Jumala-suhteemme perustana olisi Jumalan laki. Senhän hän on Luojana kaikille ihmisille antanut. Mutta silloin Jumala-suhteemme ei olisi kovin häävi. Sitä sävyttäisi kauhu ja syyllisyys, koska emme pysty pitämään Jumalan lakia, emme ainakaan sen syvimpiä tarkoituksia myöten. Sitä sävyttäisi ansioajattelu ja orjamaisuus, koska meidän pitäisi yrittää ansaita Jumalalle kelpaaminen lain noudattamisen avulla. Sitä sävyttäisi halu päästä vapaaksi laista ja tehdä vapaasti kaikkea sitä, minkä laki kieltää (juuri siksi meillä on sanonta ”syntisen ihanaa”). Tätä tarkoittaa lause: ” Silloin kun vielä olimme turmeltuneen luontomme vallassa, ruumiissamme vaikuttivat lain herättämät syntiset himot ja me kannoimme hedelmää kuolemalle.”

Uuteen jumalasuhteeseen kuoleman kautta

Siksi ainoa mahdollisuutemme elää hyvää Jumala-suhdetta on päästä vapaaksi Jumalan lain alta. Ja se taas ei onnistu muuten kuin kuolemassa.

Sen kuoleman Jeesus on kuollut meidän puolestamme. Mutta silti kyse on niin todellisesta asiasta, että Paavalin mukaan mekin olemme kuolleet Jeesuksen kanssa. Siksi me olemme päässeet vapaiksi Jumalan lain alta.

Se mahdollistaa, että me palvelemme Jumalaa uudella tavalla. Se uusi tapa perustuu siihen, että usko luo meidät uudeksi. Me saamme Jumalan Hengen läsnä olevaksi omaan henkeemme. Hän vaikuttaa sen, että elämme aivan uudenlaisessa suhteessa Jumalaan. Se ei ole orjan suhde, vaan lapsen suhde Isäänsä.

Onko laki syntiä?

Mitä meidän on siis sanottava? Onko laki syntiä? Ei toki. Mutta vasta lain vaikutuksesta tulin tuntemaan synnin. Himo olisi ollut minulle tuntematon asia, ellei laki olisi sanonut: "Älä himoitse." Saatuaan lain käskystä aiheen synti herätti minussa kaikenlaisia himoja. Ilman lakia synti on kuollut. Minä elin ensin ilman lakia, mutta kun lain käsky tuli, synti heräsi eloon ja minä kuolin. Näin käsky, jonka oli määrä antaa elämä, tuottikin minulle kuoleman. Saatuaan lain käskystä aiheen synti käskyn avulla petti ja surmasi minut. Laki itse on silti pyhä, ja käsky on pyhä, oikea ja hyvä. (Room. 7:7–12)

Lain vallasta on siis kuoltava pois, jotta voisi palvella Jumalaa. Tämä herättää välittömästi kysymyksen siitä, että onko laki siis jotain pahaa. Onko se syntiä?

Paavalin vastaus on: "Ei toki". Jumalan laki on hyvä ja pyhä. Vika on minussa, ihmisessä, joka kohtaan lain. Silloin ei käykään niin, että ihminen alkaisi innolla toteuttaa lakia. Käy pikemminkin niin, että Jumalan lain käsky herättää ihmisessä salaisen halun, suorastan vimma rikkoa tuo käsky. Ja silloin käy niin, että "käsky, jonka oli määrä antaa elämä, tuottikin minulle kuoleman."

Onko nyt hyvä tuottanut minulle kuoleman? Ei toki, vaan synti. Jotta synti paljastuisi synniksi, se tuotti minulle hyvän avulla kuoleman. Näin käsky teki synnin vielä monin verroin pahemmaksi (Room. 7:13)

Tuo jakso on aika selkeä ihan sellaisenaan. Jumalan laki on itsessään hyvä ja pyhä. Silti se saa ihmisessä, minussa, aikaa pahaa. Se saa aikaan syntiä ja kuolemaa. Mutta syynä ei ole laki itse, vaan synti, joka ihmisessä asuu. Synti on turmellut minut niin kokonaan, että edes paras mahdollinen etiikka, Jumalan oma laki ei saa minussa aikaan hyvää, vaan päinvastaista, himoa rikkoa tuo käsky.

Lahon laudan höyläämisestä

Joku on joskus verrannut tätä siihen, kun lahon vähänkin turmelemaa lautaa höylätään. Joka on sellaista kokeillut, huomaa, että vaikka höylä olisi miten hyvä ja terävä, siitä ei tule mitään. Laudan pinnasta ei saa sileää millään.

Samalla tavalla Jumalan laki on kuin hyvä höylä. Kun sen avulla yrittää silottaa ihmistä, se ei onnistu, vaan pinta tulee entistäkin karkeammaksi. Syy ei kuitenkaan ole laissa, vaan ihmisessä, hänen synnissään.

Näin toteutuu tuo äsken ilmaistu: ”Jotta synti paljastuisi synniksi, se tuotti minulle hyvän avulla kuoleman.” Vastaavasti, laudassa oleva laho paljastuu ja osoittaa laudan vialliseksi, kun sitä höylätään hyvällä höylällä.

Tämä on sitä, mistä Paavali Roomalaiskirjeen 3. luvussa sanoi näin: ”Eihän yksikään ihminen tule Jumalan edessä vanhurskaaksi lain käskyjä noudattamalla. Lain tehtävänä on opettaa tuntemaan, mitä synti on.”

Me tiedämme, että laki on hengellinen. Minä sitä vastoin olen turmeltunut ihminen, synnin orjaksi myyty. En edes ymmärrä, mitä teen: en tee sitä, mitä tahdon, vaan sitä, mitä vihaan. Ja jos kerran teen sitä, mitä en tahdo, silloin myönnän, että laki on hyvä. Niinpä en enää teekään itse sitä, mitä teen, vaan sen tekee minussa asuva synti. Tiedänhän, ettei minussa, nimittäin minun turmeltuneessa luonnossani, ole mitään hyvää. Tahtoisin kyllä tehdä oikein, mutta en pysty siihen. En tee sitä hyvää, mitä tahdon, vaan sitä pahaa, mitä en tahdo. Mutta jos teen sitä, mitä en tahdo, en tee sitä enää itse, vaan sen tekee minussa asuva synti. (Room. 7:14–20)

Tämän on varmaan aika moni ihminen huomannut itsestään. Vaikka hänellä olisi tahto elää paremmin, se ei onnistu. Elämän parantaminen on kuin tervassa tarpomista. Vaikka miten nostelisi jalkojaan ja itseään, sitä vaan likaantuu entistä enemmän. Huonoista tavoista ei pääse irti.

Kyse ei ole kuitenkaan pelkästään huonoista tavoista. Kyse on ”siitä ihestään” perisyntien aiheuttamasta turmeluksesta ihmisluonnossani. Minä olen laho lauta. Siksi edes Jumalan laki ei voi silottaa minua.

Kenestä Paavali puhuu?

Huomaan siis, että minua hallitsee tällainen laki: haluan tehdä hyvää, mutta en pääse irti pahasta. Sisimmässäni minä iloiten hyväksyn Jumalan lain, mutta siinä, mitä teen, näen toteutuvan toisen lain, joka sotii sisimpäni lakia vastaan. Näin olen ruumiissani vaikuttavan synnin lain vanki. Minä kurja ihminen! Kuka pelastaa minut tästä kuoleman ruumiista? (Room. 7:21–24)

Paljon on pohdittu sitä, kenestä Paavali tässä puhuu. Puhuuko hän itsestään sellaisena, kuin hän oli Saulus –nimisenä fariseuksena eläessään, ennen kun kohtasi Jeesuksen? Vai puhuuko hän itsestään sellaisena kuin hän oli kirjeensä kirjoittaessaan, ollessaan kastettu, uskova, uudestisyntynyt apostoli Paavali?

Itse kallistus ehdottomasti sille kannalle, että Paavali puhuu tässä jaksossa uskovana ja kastettuna kristittynä. Sen osoittaa seuraava lause:

Kiitos Jumalalle Herramme Jeesuksen Kristuksen tähden! Niin minun sisimpäni noudattaa Jumalan lakia, mutta turmeltunut luontoni synnin lakia (Room. 7:25)

Paavali kiittää Jumalaa siitä, että Herramme Jeesus Kristus on vapauttanut hänen sisimpänsä synnin orjuudesta. Siksi hän sisimmässään eli ”uudessa ihmisessään” rakastaa Jumalan lakia eli tekee mielellään Jumalan mielen mukaisia tekoja.

Mutta se ei ole koko totuus kenestäkään kristitystä, ei edes uudestisyntyneestä, kastetusta ja uskovasta. Tämä on selvää, koska se ei ollut koko totuus edes Kristuksen aivan erityisesti valitsemasta ja pyhittämästä apostolista. Hänessäkin riippui yhä turmeltunut, Adamilta peritty syntinen ihmisluonto. Se oli Paavalissakin synnin alaisuudessa. Siksi hän sanoi: ”Sisimmässäni minä iloiten hyväksyn Jumalan lain, mutta siinä, mitä teen, näen toteutuvan toisen lain, joka sotii sisimpäni lakia vastaan.” Hänessäkin vaikutti yhä perisynti, uudestisyntymisestä huolimatta. Hänkin joutui havaitsemaan aika ajoin sen vallan itsessään. Hänkin joutui huudahtamaan epätoivoisena: ”Minä kurja ihminen! Kuka pelastaa minut tästä kuoleman ruumiista?”

Mutta silti Paavali ei jäänyt epätoivoon. Hän käänsi katseensa itsestään pois päin, Jeesukseen. Silloin hän saattoi huudahtaa aivan toisella tavalla: ”Kiitos Jumalalle Herramme Jeesuksen Kristuksen tähden! Niin minun sisimpäni noudattaa Jumalan lakia, mutta turmeltunut luontoni synnin lakia.”

Vanhassa käännöksessä sama on ilmaistu näin:

”Kiitos Jumalalle Jeesuksen Kristuksen, meidän Herramme, kautta! Niin minä siis tämmöisenäni palvelen mielellä Jumalan lakia, mutta lihalla synnin lakia.” (Room. 7:25)

Toisin sanoen: Vaikka olen tämmöinen huono ja heikko kristitty, silti saan palvella Jumalaa. Siitä huolimatta, että minussa yhä elää vanha itsekäs luonto, joka aika-ajoin nostaa päätään.

Jatkossa kuulemme lisää siitä, kuinka Paavalin mukaan Kristuksen tekemän pelastustyön vuoksi kristittyjen ei tarvitse jäädä heissä yhä vaikuttavan ”vanhan ihmisen” kahleisiin.